

poniedziałek, 14.04.2025

Watykan wydał nowy dekret. Chodzi o dyscyplinę intencji Mszy Świętych

Publikujemy polskie tłumaczenie Dekretu Dykasterii ds. Duchowieństwa w sprawie przestrzegania przepisów dotyczących intencji Mszy świętych. Tłumaczenie z oryginału włoskiego: L'Osservatore Romano.

„Secundum probatum Ecclesiae morem, sacerdoti cuilibet Missam celebranti aut concelebranti licei stipem oblatam recipere, ut iuxta certam intentionem Missam applicet”

– „Zgodnie z uznanym przez Kościół zwyczajem, każdemu kapłanowi celebrującemu albo koncelebrującemu Mszę Świętą wolno przyjąć ofiarę złożoną po to, by odprawił Mszę Świętą według określonej intencji” (kan. 945 § 1 KPK).

„Eucharystia, chociaż stanowi pełnię życia sakramentalnego, nie jest nagrodą dla doskonałych, lecz szlachetnym lekarstwem i pokarmem dla słabych. Przekonania te mają również konsekwencje duszpasterskie, nad którymi powinniśmy się zastanowić z roztropnością i odwagą. Często zachowujemy się jak kontrolerzy łaski, a nie jak ułatwiający. Kościół jednak nie jest urzędem celnym, jest ojcowskim domem, gdzie jest miejsce dla każdego z jego niełatwym życiem” [1].

Świadomi tej łaski, wierni poprzez ofiarę chcą ściślej zjednoczyć się z Ofiarą Eucharystyczną, dodając do niej swoją własną ofiarę oraz współpracując w zaspokajaniu potrzeb Kościoła, a w szczególności wspierając utrzymanie jego świętych szafarzy.

W ten sposób wierni ściślej jednoczą się z Chrystusem, który ofiarowuje samego siebie, i w pewnym sensie, jeszcze głębiej wchodzą w komunię z Nim. Ten zwyczaj nie tylko jest akceptowany przez Kościół, ale także przez niego promowany [2].

Apostoł Paweł pisze, że ci, którzy służą ołtarzowi, mają również prawo żyć z ołtarza (por. 1 Kor 9, 13-14; 1 Tym 5, 18; Łk 10, 7). Normy pochodzące z pierwszych wieków wskazują na dobrowolne dary składane podczas celebracji Eucharystii. Część z nich była przeznaczona dla ubogich, część na utrzymanie biskupa (mensa episcopalis) oraz dla tych, którym biskup udzielił gościny, część na kult, a część dla duchownych celebrujących lub asystujących, zgodnie z wcześniej ustalonym kryterium podziału [3].

Ci, którzy składali ofiary, byli w ten sposób w szczególny sposób zaangażowani w Ofiarę Eucharystyczną. Dary składane podczas Eucharystii, a następnie także poza nią, były uważane za wynagrodzenie ze strony darczyńcy, dar z okazji posługi (occasione servitii) pełnionej przez kapłana, jałmużnę, ale nigdy za „cenę sprzedaży” czegoś świętego; ponieważ taki czyn byłby symonią.

W tym okresie Msza Święta była już odprawiana na prośbę wiernych w określonej intencji, nawet jeżeli nie towarzyszył jej żaden dar. Z czasem rozwinął się zwyczaj składania jałmużny na celebrację Mszy Świętej oraz wręczania darów kapłanowi lub Kościołowi. Ta właśnie praktyka jest pierwowzorem ofiary składanej na odprawienie Mszy Świętej. Od końca X wieku, aby prosić o odprawienie Mszy

Świętej w określonej intencji, zaczęto składać dary pamiątkowe. W tym samym czasie powstały fundacje mszalne, czyli obowiązek odprawiania Mszy Świętych w ustalonych intencjach. Tak zrodził się zwyczaj składania ofiar z okazji Mszy Świętych, zwyczaj, który Kościół nie tylko akceptuje, ale także zaleca i promuje.

Wieloletnia tradycja i dyscyplina Kościoła nakazują, aby każdej osobnej ofierze odpowiadało odrębne odprawienie Mszy Świętej przez kapłana. Doktryna katolicka, przejawiająca się także w sensus fidelium, naucza o duchowej korzyści i użyteczności w ekonomii łaski dla osób i celów, w intencji których kapłan odprawia Msze Święte, jak również, w tej samej perspektywie, o wartości wielokrotnego odprawiania w intencji tych samych osób lub celów.

Gdy zaś chodzi o aplikowanie Mszy Świętej, z racji czego została przyjęta ofiara, w znaczeniu wyżej wskazanym, wielokrotnie wyrażano zakaz odprawiania jednej Mszy Świętej w wielu intencjach, z racji których przyjęto odpowiednio więcej ofiar.

Taka praktyka, jak również nieodprawienie Mszy Świętej, w związku z którą została przyjęta ofiara, zostały uznane za sprzeczne ze sprawiedliwością, co wielokrotnie zostało wyrażone w dokumentach kościelnych [4].

Niemniej niedozwolone byłoby zastąpienie obiecanego aplikowania Mszy Świętej jedynie „intencją modlitewną” podczas celebracji Liturgii Słowa lub zwykłym wspomnieniem w pewnych momentach celebracji eucharystycznej.

Dyscyplina Kościoła w tej kwestii, nawet abstrahując od czysto teologicznych rozważań, opiera się wyraźnie na dwóch zasadach: sprawiedliwości wobec ofiarodawców, czyli dotrzymania danego im słowa, oraz obowiązku unikania nawet samej pozornej „komercjalizacji” rzeczy świętych (por. kan. 947; 945 § 2 KPK).

W ostatnich czasach pojawiły się jednak sytuacje i potrzeby, które zasugerowały konieczność dostosowania niektórych szczegółów dyscypliny, wprowadzając wyjątek od prawa powszechnego, właśnie po to, aby zachować to wszystko, co jest istotne.

Wśród tych przyczyn, które stanowią tylko niektóre z powodów wprowadzenia zmian, należy wskazać na brak duchownych gotowych do spełnienia licznych prośb o Msze Święte, obowiązek unikania „udaremniania zbożnego zamysłu wiernych i odwodzenia ich od dobrego postanowienia” [5], a także spostrzeżenie, iż gdyby praktyka tak zwanych „Mszy Świętych zbiorowych”, nadmiernie się rozpowszechniła, należy ją „uznawać za nieprawidłowość, może ono bowiem zniechęcić stopniowo wiernych do składania darów na odprawienie Mszy św. w określonych intencjach, a tym samym do zaniku wiekowego obyczaju, zbawiennego dla pojedynczych dusz i dla całego Kościoła” [6].

W związku z tym, 22 lutego 1991 roku, ówczesna Kongregacja do Spraw Duchowieństwa wydała Dekret *Mos iugiter* [7].

Dekret, podkreślając kluczowe zasady doktrynalne i fundamentalne normy dyscypliny już uznane przez Kodeks Prawa Kanonicznego, przewiduje, że pod określonymi warunkami, i tylko w takich przypadkach, kapłan może jednak odprawić jedną Mszę Świętą w wielu intencjach, w związku z którymi otrzymał odrębne ofiary.

Sformułowane warunki miały na celu, z jednej strony, zapewnienie sprawiedliwości, czyli dotrzymanie słowa danego ofiarodawcom, a z drugiej oddalenie ryzyka, czy nawet samego pozoru „handlu” rzeczami świętymi.

To właśnie chęć wykluczenia tego niebezpieczeństwa przyczyniła się do przyjęcia wspomnianych zmian dyscyplinarnych. Konkretnie, w tym ujęciu, Dekret stanowi przede wszystkim, że jedynie wówczas, gdy ofiarodawcy zostali odpowiednio poinformowani i wyrazili na to zgodę (wyraźną zgodę), można łączyć wiele ofiar na jedną celebrację Mszy Świętej, i że taka celebracja nie może odbywać się codziennie, tak by uniknąć zrodzenia się powszechnej praktyki, oraz by zachować jej wyjątkowy charakter.

Po ponad trzydziestu czterech latach od wejścia w życie Dekretu Mos iugiter, na podstawie zgromadzonych od tamtego czasu doświadczeń, w odpowiedzi na uwagi, pytania i sugestie napływające z różnych stron świata od biskupów, ale także od duchowieństwa, wiernych świeckich oraz osób i wspólnot życia konsekrowanego, niniejsza Dykasteria, po dogłębnym rozważeniu wszystkich aspektów sprawy i po szerokich konsultacjach z innymi zainteresowanymi Dykasteriami, zarówno ze względu na materię, jak i inne powody, doszła do wniosku, że konieczne są nowe przepisy regulujące tę kwestię, odpowiednio ją dostosowując.

Uwzględniając konieczność zaktualizowania przepisów, jak również bardziej jednoznacznego wykluczenia pewnych niewłaściwych praktyk, które pojawiały się w różnych miejscach, Dykasteria postanowiła wydać, i niniejszym wydaje, następujące przepisy, uzupełniające obecnie obowiązującą dyscyplinę w tej materii:

Art. 1.

§ 1. Zachowując w mocy kan. 945 KPK, jeżeli synod prowincjalny lub zebranie biskupów prowincji, biorąc pod uwagę takie okoliczności, jak na przykład liczba kapłanów w stosunku do liczby próśb o intencje czy kontekst społeczny i kościelny, w granicach swojej jurysdykcji postanowi tak w drodze dekretu, kapłani mogą przyjąć od różnych ofiarodawców więcej ofiar, łącząc je z innymi i czyniąc im zadość podczas jednej Mszy Świętej, odprawianej zgodnie z jedną „wspólną” intencją, jeżeli – i tylko wtedy – wszyscy ofiarodawcy zostali o tym poinformowani i dobrowolnie wyrazili zgodę.

§ 2. Takiej woli ofiarodawców nigdy nie można domniemywać; przeciwnie, w przypadku braku wyraźnej zgody, zawsze zakłada się, że nie została ona udzielona.

§ 3. W przypadku, o którym mowa w § 1, celebrans ma prawo zatrzymać dla siebie ofiarę wynikającą z jednej intencji (por. kan. 950-952 KPK).

§ 4. Każda wspólnota wiernych powinna mieć zapewnioną możliwość odprawiania codziennych Mszy Świętych w indywidualnych intencjach, dla których synod prowincjalny lub zebranie biskupów prowincji ustalają określone stypendium (por. kan. 952 KPK).

Art. 2.

Z zachowaniem kan. 905 KPK, jeżeli kapłan zgodnie z prawem celebrytuje Eucharystię więcej niż jeden raz w tym samym dniu, jeżeli jest to konieczne i wynika z rzeczywistego dobra wiernych, może odprawiać odrębne Msze Święte także we „wspólnych” intencjach, z zastrzeżeniem, że wolno mu zachować dziennie tylko jedną ofiarę związaną z jedną intencją spośród przyjętych (por. kan. 950-952 KPK).

Art. 3.

§ 1. Należy przede wszystkim uwzględniać przepisy kan. 848 KPK, który stanowi, że szafarz, poza ofiarami określonymi przez właściwą władzę, nie może żądać niczego za udzielanie sakramentów, unikając zawsze sytuacji, w której najbardziej potrzebujący byliby pozbawieni pomocy sakramentów z powodu ubóstwa. Należy również przestrzegać tego, co usilnie zaleca kan. 945 § 2 KPK, a mianowicie: „aby, także nie otrzymawszy ofiary, [kapłani] odprawiali Mszę Świętą w intencjach wiernych, zwłaszcza ubogich”.

§ 2. W odniesieniu do przeznaczenia ofiar należy stosować odpowiednio przepisy kan. 951 KPK.

§ 3. Biorąc pod uwagę specyficzne okoliczności Kościoła partykularnego oraz jego duchowieństwa, biskup diecezjalny może, na mocy ustawy partykularnej, zarządzić przeznaczenie takich ofiar na rzecz parafii znajdujących się w potrzebie, w swojej lub innej diecezji, zwłaszcza w krajach misyjnych.

Art. 4.

§ 1. Do obowiązków ordynariuszy należy pouczenie duchowieństwa i wiernych w sprawie treści i znaczenia tych przepisów oraz czuwanie nad ich właściwym stosowaniem. Ordynariusze powinni dopilnować, aby dokładnie zapisywano w odpowiedniej księdze liczbę Mszy Świętych do odprawienia, intencje, ofiary oraz fakt odprawienia Mszy Świętej, a także raz w roku sprawdzać te księgi osobiście lub przez innych (por. kan. 958 KPK).

§ 2. W szczególności zarówno ordynariusze, jak i inni pasterze Kościoła powinni zadbać o to, aby dla wszystkich była wystarczająco jasna różnica między odprawieniem Mszy Świętej w określonej intencji (choćby „wspólnej”), a zwykłym wspomnieniem podczas celebracji Liturgii Słowa lub w pewnych momentach celebracji eucharystycznej.

§ 3. Należy szczególnie podkreślić, że nakłanianie lub nawet samo przyjmowanie ofiar w odniesieniu do dwóch ostatnich przypadków jest poważnie niegodziwe; w miejscach, gdzie takie praktyki są bezprawnie rozpowszechnione, właściwi ordynariusze nie powinni wykluczać zastosowania środków dyscyplinarnych i/lub karnych w celu wyeliminowania tego godnego ubolewania zjawiska.

Art. 5.

Mając na względzie wartości, także nadprzyrodzone, związane z chwalebłą i czcigodną praktyką przyjmowania ofiar składanych w celu odprawienia Mszy Świętej zgodnie z określoną intencją (por. kan. 948 KPK), a także dla wspierania godnego pochwały zwyczaju przekazywania nadwyżek intencji Mszy Świętych, wraz z odpowiadającymi im ofiarami, do krajów misyjnych, pasterze dusz powinni odpowiednio zachęcać wiernych do utrzymania tej praktyki, a tam, gdzie została osłabiona, do jej wzmocnienia i promowania, również poprzez odpowiednią katechezę na temat spraw ostatecznych oraz *communio sanctorum*.

Art. 6.

W przypadku, gdy synod prowincjalny lub zebranie biskupów prowincji nie podjęłyby żadnych postanowień w tej sprawie, pozostają w mocy przepisy Dekretu *Mos iugiter* z 22 lutego 1991 roku.

Dykasteria do Spraw Duchowieństwa, po upływie dziesięciu lat od wejścia w życie niniejszych przepisów, dokona analizy sposobów postępowania oraz obowiązujących przepisów w tej materii, w celu oceny ich stosowania oraz ewentualnej aktualizacji.

Ojciec Święty w dniu 13 kwietnia 2025 roku, w Niedzielę Palmową, zatwierdził niniejszy dekret w formie szczególnej i nakazał jego promulgację, ustalając jego wejście w życie na dzień 20 kwietnia 2025 roku, w Niedzielę Wielkanocną, z uchyleniem tego, co powinno być uchylone oraz pomimo jakichkolwiek przepisów przeciwnych.

Lazzaro Card. You Heung sik,

Prefekt

+ Andrés Gabriel Ferrada Moreira,

Arcybiskup Tyt. Tiburnia,

Sekretarz

[1] Franciszek, Adhortacja apostolska Evangelii gaudium, 24.11.2013, AAS 105 (2013), s. 1039-1040, n. 47.

[2] Por. Paweł VI, List apostolski motu proprio Firma in traditione, 13.06.1974, AAS 66 (1974), s. 308; Kongregacja do Spraw Duchowieństwa, Dekret Mos iugiter, 22.02.1991, AAS 83 (1991), s. 443.

[3] Por. np., Constitutiones Apostolorum (± 380) II.28,5: «Si autem (diaconus) et lector est, accipiat et ipse una cum presbyteris»; VIII.31,2-3: «Eulogias, quae in mysticis oblationibus supersunt, diaconi ex voluntate episcopi aut presbyterorum distribuunt clero...», w: F.X. Funk, Didascalia et Constitutiones Apostolorum (Paderborn, 1905; reprint 1964), vol. 1, s. 108-109 i 532-533; Canones Apostolorum (5e eeuw) 41, w: C. Kirch, Enchiridion fontium historiae Ecclesiasticae antiquae (Barcelona, 1965[9]), n. 699.

[4] Por. np. Św. Oficjum, Dekret, 24.09.1665, n. 10, w: DH 2030; Święta Penitencjaria Apostolska, instrukcja Suprema Ecclesiae bona, 15.07.1984, w: Enchiridion Vaticanum S1, n. 901-912; Kongregacja do Spraw Duchowieństwa, dekret Mos iugiter, s. 444, art. 1 § 1.

[5] Kongregacja do Spraw Duchowieństwa, dekret Mos iugiter, s. 446, art. 5 § 1.

[6] Tamże, s. 445, art. 2 § 3.

[7] Tamże, s. 443-444.

Źródło:

<https://episkopat.pl/doc/227285.Watykan-wydal-dekret-ws-dyscypliny-intencji-Mszy-Swietych>